

EKONOMSKI OSNAŽENE ŽENE

Finansira
Evropska unija

infohouse

Udruženje građana
BUDUCNOST

IMPRESSUM

Izdavač: Fondacija INFOHOUSE

Za izdavačicu: Dženana Alađuz

Autor: Adin Šabić

Redaktura: Belmina Čorbić

Dizajn: Almir Kurt Kugla

Tiraž: 100

Godina izdavanja: 2023.

“Ova brošura je nastala u okviru projekta „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici” finansiranog od strane Evropske unije a kojeg implementiraju Fondacija INFOHOUSE i UG “Budućnost” Modriča. Njen sadržaj isključiva je odgovornost Fondacije INFOHOUSE i ne odražava nužno stav Evropske unije.”

SADRŽAJ

O projektu	5
Prijatelji projekta	6
Samopouzdana jače	7
Biznisi koji mijenjaju život	8
Biznis anđeli	13
Biznis forumi	14
Zajedničko djelovanje	14
Pokrenute inicijative	15
Pozitivne priče	19
Riječi direktorice	22

EKONOMSKI OSNAŽENE ŽENE

O projektu

Projekt "Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena, žrtava nasilja u porodici" implementiran je u periodu 2021-2023. godine u saradnji Fondacije „INFOHOUSE“ iz Sarajeva i Udruženje građana „Budućnost“ iz Modriče, uz finansijsku podršku Europske unije.

Opći cilj projekta je bio doprinijeti eliminaciji nasilja i diskriminacije žena, žrtava nasilja, kao jedne od najranjivijih skupina, kako promicanjem njihovih ekonomskih, tako i socijalnih prava.

Ukupno 18 žena iz ove skupine podržano je u razvoju njihovih ekonomskih aktivnosti u cilju samozapošljavanja. Nakon implementacije projekta, osiguranih obuka i mentorstva pokrenule su biznise zahvaljujući kojima zarađuju za dostojanstven život.

U cilju postizanja jačeg efekta, kroz projekt je ostvarena suradnja s državnim institucijama, lokalnim kompanijama, te medijima. Svi koji mogu osnažiti žene da prekinu krug nasilja i postanu neovisne, bili su iznimno važni partneri i na takvoj suradnji Fondacija INFOHOUSE i UG „Budućnost“ su maksimalno inzistirale.

Važnost ovakvih projekata opravdavaju statistike, koje ukazuju na činjenicu da je svaka treća žena u BiH iskusila neku vrstu partnerskog nasilja, a ipak samo njih 5,5%, tačnije, svaka četvrta kontaktirala je odgovarajuću instituciju i zatražila adekvatnu pomoć.

Prijatelji projekta

Projektom su ojačane suradnje nevladinih organizacija i vladinih institucija, kao i privatnih kompanija, u cilju doprinosa generalnoj svrsi: ekonomskom jačanju žena.

U početnim mjesecima projekta razvijena je suradnja kroz potpisane Memorandume o suradnji s osam nevladinih organizacija koje vode sigurne kuće na području Bosne i Hercegovine. Njihov doprinos tijekom implementacije projekta je zaista nemjerljiv, od animiranja žena koje su nekada ili u tom trenutku bile njihove korisnice da budu dio projekta, do direktne potpore na terenu prilikom prvih informativnih sastanaka sa ženama koje su pretrpjele nasilje.

Na ukupno osam informativnih sastanaka, koji su održani u prostorijama sigurnih kuća u Modriči, Mostaru, Sarajevu, Zenici, Bihaću, Banjaluci, Bijeljini i Tuzli, 160 osoba je informirano o ciljevima i dobrobitima projekta, te im je objašnjeno kako aktivno mogu sudjelovati.

Jako je bitno istaći da je ovaj projekt od početka implementacije dobio snažnu potporu Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine/MLJPBiH, Gender centra Vlade Federacije BiH, te Gender centra Republike Srpske. U svim projektnim aktivnostima ove institucije bile su snažna potpora i vjetar u leđa. S njima je također potpisan Memorandum o suradnji.

Iznimno značajan doprinos projektu pružili su i Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Privredna komora Republike Srpske, kao i Privredna komora Kantona Sarajevo. Predstavnici i predstavnice ovih institucija su u skladu s mogućnostima i kapacitetima doprinosili generalnoj ideji projekta.

Od samog početka implementacije projekta postojala je jasna težnja da djelujemo i radimo na promjenama s institucijama. Zadovoljstvo je da su svi naši ključni partneri prepoznali značaj ovog projekta i nesebično bili potpora tijekom cijele implementacije.

► Samopouzdanije jače

Da bismo motivirali i aktivirali žene da djeluju u smjeru njihovog osnaživanja prvobitno je bilo nužno održati treninge koji će im vratiti vjeru u sebe, ojačati njihovo samopouzdanje, te proširiti znanje u oblasti pokretanja vlastitih biznisa, kao i razvijanja njihovih aplikacija za sub-grant sredstva.

Tijekom prve godine implementacije projekta provedena su dva treninga s po četiri modula u Modriči, Bijeljini, Banjaluci, Bihaću i Sarajevu. Ukupno 45 žena koje su nekada preživjele porodično nasilje prisustvovalo je treninzima. Žene su bile različitih profila, zaposlene, nezaposlene, s djecom, bez djece, žene mlađe i starije životne dobi itd.

Među sudionicima su razvijene tehnike verbalne i neverbalne komunikacije, identificirani su njihovi resursi, pozitivne osobine, vještine i sposobnosti, što je smanjilo njihovu nesigurnost i povećalo osjećaj samopoštovanja, a time i veću motivaciju za posao.

Usmena evaluacija treninga pokazala je da su se sudionice nakon edukacije osjećale snažnije. Navele su da im je prilika da govore o svom iskustvu s nasiljem i slušanju drugih žena koje su dijelile to iskustvo pomogla da uvide da nisu same. Na temelju pisane evaluacije 100% sudionica navelo je da je program radionice utjecao na njihovo razumijevanje važnosti ekonomskog osnaživanja žena.

Usporedna analiza rezultata prije i poslije testiranja pokazala je da većina sudionica (64,71%) povećala razinu znanja o pokretanju biznisa i njegovog rastu na tržištu, te da u 94,12% slučajeva razumiju proces registracije.

Bilo nam je iznimno važno prvenstveno osnažiti žene koje su doživjele porodično nasilje da krenu u proces pokretanja vlastitih biznisa, a onda im pružiti dovoljno kvalitetnih znanja da djeluju u svijetu biznisa. Nakon ovog projekta, ostaje 45 žena čiji su kapaciteti u tom smjeru razvijeni kroz ove treninge, što je veliki doprinos društvu u cjelini, s obzirom na činjenicu da žensko poduzetništvo tek počinje da zaživljava.

► Biznisi koji mijenjaju živote

Najveći ponos ovog projekta su žene koje su odlučile da se suprotstave nasilju, te krenu putem ekonomskog osnaživanja. Statistike sigurnih kuća pokazuju da 90% žena ostaje u nasilnim zajednicama isključivo jer su ekonomski ovisne. Samim time njihovo NE nasilju, prevazilaženje strahova i odlučnost da uplove u poslovne vode je od velikog značaja.

Ovo su zaista biznisi koji mijenjaju živote jer su zahvaljujući njima mnogo žene ponovo upisale školu, djeci osigurale krov nad glavom, te stalne izvore prihoda bez kojih niko od nas ne može živjeti. U nastavku kratko prezentiramo ukupno 18 žena podržanih kroz bespovratna sredstva Europske unije u vrijednosti od 100.000 KM.

Izrada didaktičkih igračaka – Željka, Bijeljina

Željka je samohrana majka dvoje djece. Zbog nasilja u porodici bila je prinuđena jedan period svog života provesti u sigurnoj kući. Godinama radi u drvnoj industriji koja se bazira na proizvodnji elemenata za namještaj, gdje je naučila da rukuje s raznim mašinama za obradu drveta. Baš na ovom radnom mjestu rodila se želja za izradu kvalitetnih didaktičkih i drvenih igračaka kakvih trenutno nema na tržištu. Igračke su namijenjene za djecu najranijeg uzrasta, kao i odrasle, a proizvode se od prirodnih materijala i boja.

Proizvodnja bezglutenskih slastica – Adisa, Sarajevo

Kako bi premostila porodično nasilje, postala ekonomski osnažena, i osigurala sigurnu budućnost za sebe i djecu, Adisa je odlučila da pokrene proizvodnju zdravih i bezglutenskih slastica. Ova mlada žena ima dugogodišnje iskustvo rada u kuhinjama poznatih sarajevskih restorana. Smatra da u glavnom gradu BiH postoji jako malo broj mjesta gdje se prodaju zdravi proizvodi, posebno oni koji su prirodni i 100 posto bez glutena. Adisa danas ima svoju opremljenu prostoriju za biznis i uspješno prodaje svoje bezglutenske slastice.

Pripravak ljekovitog bilja – Momirka, Bijeljina

Dugi niz godina Momirka je trpjela porodično nasilje, nakon čega je odlučila izaći iz nasilne zajednice sa svoja dva sina. Uz dugogodišnje iskustvo u radu s biljkama i izradom proizvoda s različitim namjenama, tijekom godina stekla je znanje i iskustvo u apotekama o korištenju ljekovitog i začinskog bilja i njegovoj primjeni u ishrani i kozmetici. Momirka danas ima vlastiti biznis.

Briga o starijim i iznemoglim – Ivanka, Bijeljina

Kao žrtva nasilja u porodici Ivanka je bila smještena u sigurnu kuću dva puta, gdje je u procesu rehabilitacije završila kurs za njegovateljicu. Nakon osnaživanja i izlaska iz sigurne kuće Ivanka, koja nema stalno zaposlenje, živi sa sinom u iznajmljenom stanu. Ova mlada žena povremenom pomaže starijim osobama. Prepoznala je da je osim brige o starijim osobama, neophodno održavati i prostor u kojem borave, tako da se bavi i uslugama čišćenja.

Usluge čišćenja – Ramiza, Sarajevo

Kako bi nasilje u porodici postalo dio prošlosti, i kako bi pobijedila sjećanja na loše životne trenutke Ramiza je odlučila posvetiti se poslovima čišćenja, kojima se intenzivno bavi proteklih osam godina. Usluge čišćenja pruža kompanijama, privatnim, stambenim i ugostiteljskim objektima. Smatra da ova profesija zahtijeva specijalizirani pristup i radno iskustvo zbog specifičnosti materijala i adekvatnog odabira tehnike čišćenja, kao i sredstava za čišćenje.

Proizvodnja meda – Mirjana, Modriča

Rad s košnicama i pčelama bio je okupaciona terapija u procesu oporavka od trauma uslijed porodičnog nasilja koje je preživjela Mirjana. Godinama se već bavi proizvodnjom meda, a postepeno je stjecala znanje i iskustvo, tako da danas poznaje tehnologiju pčelarstva, bolesti pčela, pašnih i klimatskih prilika, i što je najvažnije kako kaže „obožava pčele“. Mirjana je jedina žena koja se u Modriči bavi pčelarstvom.

Proizvodnja konzumnih jaja – Bogdanka, Modriča

Bogdanka je odlučila da pokrene proizvodnju konzumnih jaja kako bi djeci mogla osigurati adekvatno školovanje i životne uvjete dostojne čovjeka. Bogdanka je već na početku imala prednosti i pogodnosti zbog života na selu jer posjeduje obradivo zemljište koje može koristiti za razvoj vlastitog posla. U mjestu gdje ona živi, trenutno niko se ne bavi proizvodnjom jaja. Kroz ovaj projekt dobila je koke nosilje, kaveze, hranu, te ambalažu za jaja. Proizvode vrlo uspješno prodaje u svom okruženju.

Uzgoj jagoda – Milica, Modriča

Milica nije dozvolila da je iskustvo nasilja zaustavi na putu ka ostvarivanju vlastitih želja. Milica se čitav život bavi poljoprivredom i gaji veliku ljubav prema povrću i voću, stoga je i pokrenula vlastitu proizvodnju jagoda. Njena očekivanja su da od prodaje jagoda može da osigura sebi normalne uvjete za život. U području gdje živi, niko se ne bavi plasteničkom proizvodnjom jagoda, te smatra da će uspješno plasirati svoje proizvode.

Proizvodnja svijeća – Milica, Banjaluka

Milica ima višegodišnje iskustvo kao trgovkinja na pijaci gdje je stekla dobre vještine kupovine i prodaje robe. Na početku je na pijaci preprodavala svijeće kupljene od drugih proizvođača, a kasnije je prešla na prodaju voća i povrća. Prodajom svijeća rodila se ljubav za njihovu proizvodnju. Milici je kroz projekt nabavljena mašina za proizvodnju svijeća i trenutno radi taj posao. Želja joj je da prodajom svijeća osigura dovoljno prihoda da vodi samostalan život bez dodatnih poslovnih obaveza.

Turistička djelatnost – Mirsada, Bihać

Mirsada posjeduje kuću u okviru Nacionalnog parka Una, koja joj je pripala podjelom bračne imovine nakon razvoda sa suprugom zbog nasilja u porodici. Zbog atraktivnosti lokacije na kojoj se kuća nalazi, povezanost Nacionalnog parka Una i Plitvičkih jezera, Mirsada je odlučila da renta ovaj prostor turistima, te tako ostvaruje prihode za život. Završila je Srednju turističko-ugostiteljsku školu, stekla višegodišnje iskustvo u ovoj branši. Mirsada je voditeljica Turističkog centra, koji je pozitivno posluje svake godine. Ukoliko se nadete u Bihaću i budete u potrazi za smještajem, sada znate da kod Mirsade možete naći sobu i to na predivnoj lokaciji.

Pružanje usluga šivanja – Jasminka, Bihać

Nakon više od trideset godina Jasminka je odlučila prekinuti tišinu i prijaviti nasilje koje je nad trpjela od muža. Jasminka je odlučila višegodišnji hobi pretvoriti u posao od kojeg živi dostojan i miran život. Za šivanje je prvenstveno pohađala obuke. Najviše iskustva ima u izradi posteljina, stolnjaka, krpa, kecelja, jastuka... Svi njeni proizvodi su, kako kaže, unikatni, ne samo zbog tehnike koju koristi, već i uložene ljubavi i pažnje u njih.

Uzgoj jagoda – Ružica, Modriča

Nakon što je izašla iz nasilne zajednice Ružica je odlučila da na roditeljskom imanju pokrene proizvodnju jagoda na otvorenom od kojih pravi slatka i džemove. Ono što je karakteristika njenih proizvoda jeste prerada na autohtoni način. Pokretanjem ovog biznisa Ružica želi ostvariti osnovne prihode za život, te postići ekonomsku samostalnost. Ljubav prema poljoprivredi koja postoji još od malih nogu, sada je pretočena u biznis.

Briga o starijim i iznemoglim – Suzana, Banjaluka

Borba da za dvoje djece omogući bolji život bila je glavni pokretač za Suzanu da premaši nasilje i krene putem ekonomskog osnaživanja. S obzirom na to da ima iskustvo kao njegovateljica pokrenula je službu za njegu lica treće životne dobi. Princip rada je baziran na njemačkoj pokretnoj bolnici, a plan joj je da u budućnosti zaposli još nekoga. Ističe kako je sve više osoba kojima je potrebna njega, a da postoji jako mali broj certificiranih njegovatelja, koji to mogu raditi na profesionalan način.

Održavanje dvorišta i cvijeća – Boja, Modriča

Boja je samohrana majka četvero djece od kojih se troje školuje. Trenutno zarađuje tako što čisti kuće, stanove i poslovne prostore, te održava dvorište i cvijeće. Kroz projekt je kupila mašine koje su joj proširile obim usluga koje nudi. Iako ima iskustva u sličnim poslovima, do sada nije imala alata kako bi pružala ove usluge. Za sebe kaže kako se ne boji posla i kako se oduvijek trudila da djecu prije svega prehrani, a zatim i odškoluje bez obzira na muke s kojim se suočavala.

Usluge čišćenja – Irma, Cazin

Nakon razvoda braka zbog nasilja u porodici Irma s dvoje djece živi kao podstanarka. Kako bi platila kiriju i sebi i djeci osigurala osnovne životne potreštine, bavi se poslovima čišćenja i uređenja. Novac koji zaradi osnovni je prihoda za život ove porodice. No, kako bi osigurala stalan izvor primanja kroz projekt je unaprijedila svoje usluge kupovinom adekvatnih mašina za dubinsko pranje. Ova mlada žena vrlo često ostaje da čisti do duboko u noć, a nerijetko ustane u 4 sata ujutro kako bi na vrijeme završila posao.

Usluge šivanja – Aida, Sarajevo

S obzirom na to da je dugo na birou, samohrana majka Aida, svoju kreativnost pretvorila je u biznis. Naime, bavi se izradom haljinica, kapica i dekica, ali bi u budućnosti željela proširiti svoju ponudu. Šivanjem se bavi od 2012. godine, a sve znanje koje posjeduje stekla je zahvaljujući majci. Kroz projekt dobila je priliku da putem kurseva šivanja dodatno razvije svoje znanje. Njeni radovi su unikatni i jedinstveni, a najčešći kupci su joj žene koje kupuju za sebe i djecu.

Autopraonica – Biljana, Modriča

S obzirom na jednogodišnje iskustvo, Biljana je otvorila autopraonicu u kojoj uz pranje auta pruža i uslugu pranja tepiha i dubinskog čišćenja. Bavljenje ovim poslom vidjela je kao način ekonomskog osnaživanja, koji joj može osigurati prihode za život, što je za svaku ženu koja je prošla nasilje i udaljila se od nasilnika iznimno bitno. Osim toga, cilj joj je, kako kaže, da ruši predrasude da su ovakvi poslovi pretežno muški. Ima želju da pokaže suprotno!

Proizvodnja rasada – Marija, Modriča

Dugogodišnje iskustvo bavljenja poljoprivredom i proizvodnjom povrća Mariju je dovelo do ideje da se bavi proizvodnjom rasada za što joj je kroz projekt dobila platenik i sadnice. Cilj joj je da njeni proizvodi budu prepoznatljiviji kao organski i kvalitetni za što ima odlične uvjete jer živi na selu. Ovaj posao vidi kao radnu okupaciju nakon proživljenih trauma uslijed nasilja u porodici. Ono što je najbitnije Marija vjeruje u svoj uspjeh i ostvarivost dobrih rezultata!

» **Biznis anđeli**

Koncept „Biznis anđeli“ prvi put se u Bosni i Hercegovini pojavljuje u okviru našeg projekta „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena, žrtava nasilja u porodici“, koji implementiraju Fondacija INFOHOUSE i Udruženja građana „Budućnost“.

Riječ je o mentorskom programu čija je svrha bila osnažiti biznis kapacitete žena koje su preživjele nasilje u porodici, a u cilju postizanja samoodrživosti njihovih biznisa, koji su nastali kao rezultat skoro 100.000 KM vrijedne financijske podrške Europske unije.

Zadatak biznis anđela bio je da na osnovu svojih iskustava iz domena biznisa prenesu znanja o ključnim elementima funkcionalnih biznisa korisnicama projekta.

Ukupno 11 uspješnih poduzetnika i poduzetnica iz Bosne i Hercegovine odlučili su se da budu dio mentorskog programa podrške ženama koje su preživjele nasilje u porodici, te da tako doprinesu borbi protiv ovog društvenog fenomena.

Mentorski program se pokazao kao iznimno funkcionalan, samom činjenicom što su biznis anđeli i korisnice, osim poslovnih aktivnosti, uspostavili prijateljstva. Mnogi mentori i mentorice su korisnicama ponudili i mogućnost da kroz njihove firme pružaju svoje usluge ili prodaju proizvode što je, zaista, inspirativna i divna priča.

BIZNIS ANĐELI

MENTORSKI PROGRAM

PODRŠKA ŽENAMA ŽRTVAMA PORODIČNOG NASILJA

► Biznis forumi

Biznis forumi koji su okupljali predstavnike i predstavnice vladinih institucija, nevladinih organizacija i privatnih kompanija bili su idealna prilika da sagledamo kako to sinergijski možemo djelovati u smjeru sprječavanja nasilja i ekonomskog osnaživanja žena.

Njihov značaj ogledao se u tome što su prezentirani rezultati projekta, što se govorilo o mogućim unapređenjima, kao i zbog činjenice da su bili mjesto susreta i jačanja suradnje različitih aktera uključenih u ovu priču.

Ono što je bilo možda i najvažnije, ovi forumi su bili prilika da žene, korisnice projekta prezentiraju svoje proizvode i pokažu drugima šta one mogu, šta rade i koliko je napredak vidljiv iz godine u godinu.

Ovi forumu su se pokazali kao svojevrsan vodič svih nas ka jedinstvenom cilju, kao mjesto susreta, diskusije i osnaživanja svih projektnih elemenata koji trebaju biti ostvareni, ali i kao mjesto gdje se dijele pozitivne priče, iskustva i naučene lekcije. Zbog toga su bili iznimno važan dio ovog projekta.

► Zajedničko djelovanje

Kroz cijelu brošuru naglašavamo važnost zajedničkog djelovanja jer smo tako snažniji, jer tako pravimo bolji utjecaj. Primjer toga je i jedna od naših korisnica Milica iz Banjaluke, koja je zahvaljujući zajedničkom djelovanju Fondacije INFOHOUSE, Udruženja građana "Budućnost" i Fondacije "Udružene žene" uspjela nabaviti mašinu za svijeeće.

Iako je Milica dobila grant vrijedan 5.000 EUR uz podršku Europske unije, za mašinu su bila potrebna dodatna novčana sredstva. Fondacija "Udružene žene" izdvojila je preostala sredstva cca 2500 KM, kako bi se mašina mogla nabaviti i uvesti iz Hrvatske, pošto takvih mašina nema na tržištu BiH.

"Ovo mi je veliki vjetar u leđa. U životu mi se nije desilo mnogo lijepih trenutaka. Nadam se da ću loša sjećanja ostaviti iza sebe. Trudim se svaki dan da ih potisnem, mada to je teško. Grant će mi dobro doći za novi početak", rekla je Milica prilikom preuzimanja mašine.

Upravo zajedničkom djelovanju jednoj od naših korisnica projekta je vraćena nada, te pružena mogućnost da se bavi poslom koji je usrećuje i koji voli. To su najvrjednije priče koje je polučio ovaj projekt. Priče o ženama koje su heroine i kojima je trebao samo mali vjetar u leđa.

► Pokrenute inicijative

Fondacija INFOHOUSE i Udruženje građana “Budućnost” tijekom implementacije projekta ekonomskog osnaživanja žena pokrenuli i su dvije ključne inicijative, koje mogu značajno doprinijeti zaštiti žena od porodičnog nasilja i preventivnog djelovanja, te njihovom većem angažmana u poduzetništvu.

Besplatna SOS linija u Republici Srpskoj

SOS telefon 1264 za žene žrtve nasilja zazvoni od 3.000 do 4.000 hiljade puta na nivou jedne godine. No, iako je prvi korak ka izlasku iz nasilne zajednice, nije zakonski reguliran i nema siguran izvor prihoda iz javnih fondova.

Kroz projekt „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici“, koji financira Europska unija, Fondacije INFOHOUSE i Udruženje građana „Budućnost“ a na osnovu prethodnog istraživanja [“Besplatne telefonske linije za žrtve nasilja nad ženama i nasilja u porodici”](#) autora i eksperta Adnana Kadribašića, pokrenuli su inicijativu prema Ministarstvu porodice, omladine i sporta Republike Srpske, kojom traže da se rad SOS linije financira iz budžeta RS-a.

Prepoznali su da su kapaciteti nevladinih organizacija Fondacije “Udružene žene” Banjaluka, Fondacije “Lara” Bijeljina i Udruženja građana “Budućnost” Modriča, koje skoro dvije decenije vode SOS telefon, ograničeni i da mnogo toga ovisi od volonterskog rada.

Istanbulska konvencija potvrđuje značaj uspostavljanja i djelovanja SOS telefonske linije. Kroz svoje izvještaje, GREVIO komitet je razvio značajne standarde koji su omogućili analizu stanja postojećih praksi vezano za djelovanje SOS telefonske linije 1264. Primarni nedostaci se odnose na nepostojanje adekvatnog pravnog okvira koji bi uredio pitanje funkcioniranja SOS telefonske linije a posljedično i odgovarajućih izdavanja.

Kako bi zaživjela ova inicijativa potrebno je napraviti izmjenu zakona, donijeti poseban pravilnik i napraviti izdvajanje budžetskih sredstava, a to podrazumijeva:

- Dopune Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 102/2012, 108/2013, 82/2015 i 84/2019)
- Donošenje Pravilnika o funkcioniranju besplatne telefonske linije za žrtve nasilja nad ženama i nasilja u porodici (nakon dopune Zakona)
- Dopune Zakona o budžetu s ciljem utvrđivanja mehanizma dodjele resursa za troškove funkcioniranja SOS telefonske linije

Dopuna Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske je primarno neophodna kako bi se uredilo pitanje funkcioniranja SOS telefonske linije. Budući da ovaj servis nije utvrđen postojećim tekstom Zakona. Nakon donošenja dopuna Zakona potrebno je pristupiti izradi Pravilnika. Pravilnikom bi trebalo urediti sva pitanja koja se odnose na funkcioniranje SOS telefonske.

Dopune Zakona o budžetu bitne su da bi se osigurali preduvjeti za upravljanje telefonskom linijom što iziskuje osiguravanje određenih finansijskih sredstva. U ovom trenutku je zahtjevno utvrditi tačan iznos potrebnih sredstava, ali se može pretpostaviti da bi po organizaciji bilo neophodno osigurati da tri osobe budu educirane za pružanje podrške putem SOS linije.

Fondacija INFOHOUSE i Udruženje građana "Budućnost" će nastaviti zajedničkim snagama zagovarati za implementaciju inicijative.

Aktivne mjere zapošljavanja u Federaciji BiH

Analiza "[Ekonomsko osnaživanje žena žrtava nasilja u porodici - zapošljavanje putem aktivnih mjera](#)" autora Adnana Kadribašića, koja je izrađena u okviru ovog projekta, pokazala je da postoji snažna veza između zaposlenosti i nasilja u porodici, te potvrdila da su mjere ekonomskog osnaživanja žena jedna od obaveza BiH iz Istanbulske konvencije.

Projektni tim je prepoznao da su kao jedna od ciljnih grupa Programu rada Federalnog zavoda za zapošljavanja utvrđene žene žrtve nasilja, kao i to da pristup Zavoda i službi u pogledu aktivnih mjera zapošljavanja predstavlja

jednu od značajnih mogućnosti za utjecaj na zapošljavanje žena žrtava nasilja u porodici kao doprinos realizaciji međunarodno priznatih obaveza.

No, da bi se to postiglo potrebno je osigurati sinergiju između kapaciteta aktera koji su uključeni u dva paralelna procesa: Podrška ženama žrtvama nasilja u porodici (organizacije koje vode sigurne kuće i centri za socijalnu zaštitu) i Aktivne mjere zapošljavanja (federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje), istovremeno ciljajući dvije grupe: žene žrtve nasilja u porodici i poslodavce. Projektni tim predložio je Federalnom zavodu Opciju prilagođavanja postojećih mjera kao i Opciju Uvođenja Rodno ciljane mjere za žrtve nasilja u porodici.

Za 2023. godinu odobrena je Opcija 2 "Prilagođavanje postojećih mjera" koja je rezultirala uvećavanjem fonda svih mjera koje adresiraju žene za 10%.

Ova opcija je ocijenjena kao povoljna iz razloga jer se predlaže aktivno djelovanje da se utječe na barijere s kojima se žrtve nasilja susreću kada je u pitanju korištenja aktivnih mjera zapošljavanja. Da bi ovaj pristup bio efikasan potrebno je i dalje osiguravati blisku suradnju između različitih aktera koji dolaze u susret sa žrtvama nasilja tj. organizacija koje pružaju podršku žrtvama (NVO), zavoda, odnosno službi za zapošljavanje i centara za socijalni rad.

No to nije bilo sve. Na Tematskoj sjednici Komisije za jednakopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održane 07.03.2023. godine na kojoj je inicijativa ovog projekta bila iznesena, donesena su dva zaključka i izjašnjenje od Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH:

- Trenutno se traži izvršenje promocije nove mjere Federalnog zavoda za zapošljavanje (FZZZ), koja je u okviru aktivnih mjera zapošljavanja FZZZ kroz kantonalne skupštine i ministarstva, a koje se odnose i na žene žrtve nasilja.
- Također, zadužuje se Vlada Federacije BiH i nadležno ministarstvo da u roku od 90 dana izrade Zakon o socijalnom poduzetništvu Federacije BiH i dostave ga u parlamentarnu proceduru.

► Pozitivne priče

Uzgoj jagoda – posao za dušu, karta za bolji život

Milica N., Modričanka, hrabra je žena koja je odlučila uzeti sudbinu u svoje ruke. Odlučna da se suprotstavi nasilju, u okviru projekta „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici“ koji finansira Evropska unija, prijavila se za sredstva za pokretanje vlastitog biznisa!

Jedna je od 18 žena koje su kroz ovaj projekat dobile priliku da pokažu svoje preduzetničke vještine, postajući tako ekonomski nezavisne i spremnije suprotstaviti se svakom obliku nasilja kojem su bile izložene.

Milica se odlučila za poljoprivredu, prema kojoj gaji ljubav još od djetinjstva:

„Volim raditi oko povrća i voća. To je jednostavno nešto što me opušta i umiruje. Zbog toga sam se odlučila da apliciram na grant sredstva za podršku biznis idejama u okviru otvorenog poziva Fondacije INFOHOUSE iz Sarajeva i Udruženja građana „Budućnost“ iz Modriče za žene koje su preživjele nasilje. Odlučila sam se za uzgoj jagoda, a već tokom maja sam dobila foliju za plastenik, rasade, motokultivator i drugu prateću opremu, a uskoro ću početi i sa uzgojem organske jagode!“

Mjesec dana nakon prijave, Milica je dobila obavještenje da je jedna od dobitnica ovih sredstava: **„Bila sam mnogo sretna kada sam na spisku žena dobitnica sub-grant sredstava pročitala svoje ime“**, kaže ona.

Navodi kako će od sada biti u mogućnosti da radi posao od kojeg će moći zaraditi dovoljno novca za svoje životne potrepsštine: **„Ovdje u mom komšiluku dosta ljudi traži jagode, jer ih niko ne proizvodi. Kod mene će od sada moći dobiti frišku i organsku jagodu, jer ih ne prskam ničim što ima u sebi hemikalije. U budućnosti planiram i po trgovinama da prodajem jagode, a nadam se da ću uspjeti ostvariti saradnju sa prodavcima“** – ističe.

Objašnjava kako joj je pomoć koju je dobila od ovih nevladinih organizacija, a iz fondova Evropske unije, iznimno značajna, te da se sada osjeća sigurnije:

„Značilo mi je mnogo da dobijem jednu ovakvu podršku zato što sada imam sigurnost, posao i svoj novac. A iznad svega volim ono čime se bavim. Kada uđete u plastenik uopšte ne mislite ni o čemu, već uživete u poslu i miru. To je posao i za dušu i za život“ – kaže ova Modričanka.

Programska menadžerica Udruženja građana „Budućnost“ Biljana Savičić ističe kako ova organizacija već godinama ekonomski osnažuje žene koje su preživjele porodično nasilje, te da im osim toga pruža pravnu i psihološku podršku:

„Veoma smo srećni kada smo u prilici omogućiti ženama iz naše lokalne zajednice, koje su proživjele jedan težak životni period, biti finansijska, ali i motivaciona podrška za novi početak. Moram iskoristiti priliku i zahvaliti se Evropskoj uniji na izdvojenim finansijskim sredstvima za ovu namjenu“ – kaže Savičić.

Ističe kako je kroz trogodišnji projekat „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici“ osim Milice podržano još 17 žena iz Bijeljine, Banjaluke, Sarajeva, Bihaća i Cazina, sa ukupno 100.000 KM.

„Prepoznali smo koje su žene zaista u potrebi, a one koje su imale kvalitetnu biznis ideju prošle su na javnom konkursu za dodjelu bespovratnih sredstava. Vjerujemo da će u narednom periodu uz našu podršku osnažiti biznise i dodatno ih razviti“ – kaže Savičić.

Osim novčane podrške, žene korisnice projekta su dobile i stručnu podršku uspješnih poduzetnika i poduzetnica iz Bosne i Hercegovine i to kroz mentorski program u okviru kojeg su dobile priliku osnažiti svoja znanja iz domena biznisa.

„Za naše korisnice, ali i sve druge zainteresovane žene koje planiraju krenuti sličnim putem, pripremljena je publikacija pod nazivom „Osnove biznisa“, sa ključnim informacijama iz domena poslovanja. Publikacija se može pronaći i preuzeti na internet stranici Fondacije INFOHOUSE i Udruženja građana „Budućnost““, zaključuje Savičić.

Adisina Oaza zdravih slastica: Znam da ću uspjeti, radim srcem

Iza naziva „Oaza zdravih slastica“ krije se proizvodnja bezglutenskih proizvoda i kolača. Adisa Čosibegović, koja je pokrenula ovu sjajnu priču vjeruje da će jednog dana iz njene radionice izaći i slani proizvodi.

„Mnogo ljudi je alergično na gluten, a mnogi su se već odlučili za život bez glutena. Zato vjerujem da tržište raste i da će se moja poslovna ideja isplatiti“, kaže Adisa.

Njena biznis ideja finansijski je podržana kroz projekat Evropske unije „Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici“. Projekat provode Fondacije INFOHOUSE i Udruženje građana „Budućnost“.

Adisa je ranije radila razne poslove u restoranima i trgovinama, a kolače je pravila za porodicu i prijatelje. U Sigurnoj kući, dok je prolazila kroz program osnaživanja, kuhala je za svoju djecu, ali i za žene s kojima dijelila sličnu sudbinu.

„Svi su hvalili moje kolače. To me ohrabrilo da pokrenem ovaj biznis. Znam da ću uspjeti, radim dobro, radim srcem i to se vidi. Imam krasan poslovni prostor i svu potrebnu opremu. Uspostavila sam saradnju sa kvalitetnim dobavljačem sirovina. Imam sve od krupnih do najsitnijih stvari za proizvodnju slastica“, navodi Adisa i dodaje kako nikada ne bi mogla sama ostvariti svoje želje.

Objašnjava da je proizvodnja bezglutenske hrane skupa i zahtjevna.

„Ne bih nikada mogla sama, ali imam veliku podršku Fondacije INFOHOUSE i svog mentora Damira Zekovića. Trenutno imam vlastiti biznis, a kroz projekat mi se pridružio i mentor, koji je spreman da sasluša sve moje ideje i da mi pomogne u realizaciji“, ističe Adisa.

Njen mentor, Damir Zeković, stručnjak za IT komunikacije i promociju, posvetit će joj 120 radnih sati, te prenijeti ključna znanja za uspjeh u poslovnom svijetu. To znači da će zajednički kreirati brend i razviti prodaju putem društvenih medija.

„Često nije dovoljno samo da nešto znaš. Za sebe mogu reći da pravim dobre kolače. No, bitna je prezentacija, reakcija klijenata. Tu mi je stvarno trebala pomoć”, priča Adisa nakon prvog sastanka s mentorom.

Damir je shvatio koliko je ljudima koji pokreću biznis potrebna podrška i solidarnost.

„Mislim da je ta solidarnost posebno potrebna poslije COVID-19. Inspirale su me priče mnogih marginaliziranih žena i poželio sam da budem jedan od mentora ili poslovnih anđela. Za mene to nije rad, nego podrška, pomoć nekom da shvati kako funkcionise biznis, u ovom slučaju marketing i promocija biznisa u medijima i na društvenim mrežama. To je prva izlazna stanica za bilo koje startape, pa i ove koje pokreću žene, objašnjava Zeković.

Izazovno i inspirativno

Priznaje da je biti biznis anđeo za njega izazovno i inspirativno.

„Shvatio sam i da nije jednostavno objasniti i predstaviti kako stvari funkcionišu i zbilja mi je izazov kako pojednostaviti ono što se meni podrazumijeva, kako pomoći da sve to u budućnosti koristi na način da mogućnosti i potencijale iskoristi na način kako to njoj treba”, dodaje Damir.

➤ Riječi direktorice

Projekt “Ekonomske i socijalne prilike ka nezavisnosti žena žrtava nasilja u porodici” ponudio je konkretne rezultate. Osnažio je 18 žena koje su preživjele nasilje da izađu iz nasilnih zajednica i pokrenu vlastite biznise. To je veliki uspjeh.

Ekonomsko osnaživanje žena koje su preživjele nasilje nije lagan zadatak. Žene je potrebno ohrabriti, vratiti im snagu i vjeru u sebe, a potom ih obučiti i usmjeriti da razmišljaju na biznis način. Stoga nas iznimno raduje da imamo iza sebe 18 pozitivnih priča.

U Fondaciji INFOHOUSE, ali i našoj partnerskoj organizaciji Udruženje Budućnost, zahvalni smo Europskoj uniji na ukazanom povjerenju za implementaciju jednog ovakvog projekta, odgovornog, ali vrlo konkretnog i svrsishodnog.

Tek onog trenutka kada pogledamo žene kojima smo promijenili živote shvaćamo koliko smo postigli. U ovih skoro tri godine smo se na više načina vezali za njih. Pratili smo ih od prvih koraka, pa do momenata kada su počeli zarađivati novce od njihovih biznisa. Mnoge od njih su upisale dodatnu edukaciju, osigurale stanove, te mjesečna primanja koja će značiti sigurnost za njih i njihovu djecu.

Želimo da vjerujemo da će svaka od ovih žena i nakon prestanka ovog projekta živjeti ideju njihovog biznisa i truditi se da ga čine boljim i jačim. Samo tako će dugoročno biti financijski osigurane, a samim time i ekonomski osnažene.

Na kraju želim da zahvalim svima koji su kroz ovaj projekt pružili bilo kakav doprinos. Svaki je značajan i nemjerljivo bitan za ove žene, za društvo!

Dženana Alađuz,
Direktorica Fondacije INFOHOUSE

EKONOMSKI
OSNAŽENE
ŽENE

Finansira
Evropska unija

infohouse

Udruženje građana
BUDUCNOST